

**UCHWAŁA NR XL/342/2018
RADY POWIATU OLEŚNICKIEGO
z dnia 12 lutego 2018 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w
Powiecie Oleśnickim na lata 2018 – 2020**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012r., poz. 1868), art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.) Rada Powiatu Oleśnickiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2018 – 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

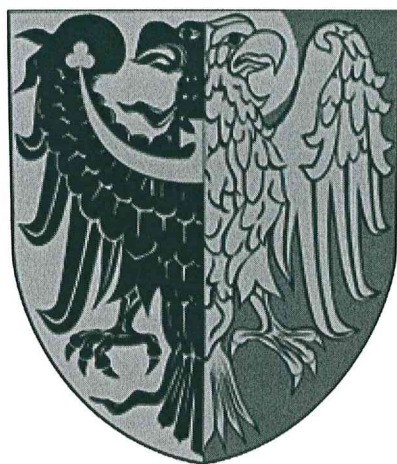
§ 2. Wykonanie uchwały powierza Zarządowi Powiatu Oleśnickiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
Alojzy Kulig

*Załącznik do Uchwały nr XL/342/2018
Rady Powiatu Oleśnickiego
z dnia 12 lutego 2018 roku*

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE OLEŚNICKIM
NA LATA 2018-2020

Spis treści:

1. Wstęp.
2. Podstawa prawna programu.
3. Diagnoza.
 - 3.1 Sytuacja społeczna rodzin w Powiecie Oleśnickim.
 - 3.2 Analiza pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim.
4. Cel główny i cele szczegółowe programu.
5. Zadania do realizacji w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2018-2020.
6. Realizator zadań.
7. Zasady realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
8. Wskaźniki osiągnięcia celów.
9. Monitoring programu.
10. Ewaluacja programu.
11. Źródła finansowania programu.
12. Limit rodzin zastępczych zawodowych.
13. Planowany budżet.
14. Zakładane rezultaty realizacji programu.

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 roku poz. 697 ze zm.) zwanej dalej ustawą, do zadań własnych powiatu należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLIV/1470/13 powstała „Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020”, zwana dalej „DSIS”.

Zadaniem DSIS na lata 2014-2020 jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań.

Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna. Cel ten ma być realizowany w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie.

Do końca roku 2017 obowiązywał Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim na lata 2015-2017, przyjęty przez Radę Powiatu Oleśnickiego uchwałą Nr VII/65/2015 z dnia 27 kwietnia 2015 roku. Obecnie konieczne jest wyznaczenie celów i kierunków działań systemu pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim na kolejne lata, tj. na okres 2018-2020.

Ponadto w Ustawie o Pomocy Społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dokument ten diagnozuje potrzeby i możliwości działania instytucji Powiatu powołanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Program

Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jest w pełni kompatybilny z założeniami Strategii. Częścią Strategii jest wyznaczenie celów i kierunków działań w obszarze „Dziecko i rodzina”. W założeniach i celach ww. części „Strategii” przewiduje się, działania związane z rodzinną opieką zastępczą oraz instytucjonalną opieką zastępczą.

OBSZARY, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA

OBSZAR	CEL STRATEGICZNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
Dziecko i rodzina	Cel strategiczny 1 Działania wspierające i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży wychowanków pieczy zastępczej	Inicjatywy na rzecz dzieci i młodzieży z programem w zakresie pełnienia ról społecznych
		Zajęcia dla dzieci z zaburzeniami zachowania
		Dostosowanie form wsparcia specjalistycznego do występujących potrzeb
		Utworzenie mieszkania chronionego
	Cel strategiczny 2 Działania na rzecz wsparcia i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych
		Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, a w szczególności niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych
		Dostosowanie form specjalistycznego wsparcia do występujących potrzeb pieczy zastępczej
	Cel strategiczny 3 Świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu	Prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych nr 1-4
		Monitowanie zachodzących procesów i podejmowanie inicjatyw w celu wprowadzania zmian w funkcjonowaniu placówek
		Dostosowanie form wsparcia specjalistycznego do potrzeb dzieci umieszczonych w placówkach

	Cel strategiczny 4 Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	Podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie problematyki pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział kadry w szkoleniach i samokształcenie
		Wypracowanie skutecznego modelu współpracy między jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej
		Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (koordynatorzy, specjaliści pracy z rodziną, psycholog, pedagog, mediator rodzinny, socjoterapeuta)
		Szkolenie kadr, cykliczne spotkania
		Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin
	Cel strategiczny 5 Działania wspierające i profilaktyczne w zakresie uzależnień	Konferencje, szkolenia, konsultacje, poradnictwo dla rodziców, dzieci i młodzieży oraz grup zawodowych zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie
		Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia, konstruktywne spędzanie czasu wolnego oraz tworzenie warunków do powstawania rówieśniczych grup samopomocowych

Powiat Oleśnicki realizuje od kilku lat program wspierania rodziny i zapobiegania negatywnym skutkom zaburzonych postaw i zachowań zarówno rodziców jak i dzieci.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne: art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, są wyznaczone przez ustawodawcę.

3. DIAGNOZA

3.1. SYTUACJA SPOŁECZNA RODZIN W POWIECIE OLEŚNICKIM

Podział administracyjny Powiatu Oleśnickiego:

Gmina	Typ	Powierzchnia (km ²)	Ludność (2016)	Siedziba
Oleśnica	miejska	21,0	37 366	Oleśnica
Gmina Syców	miejsko-wiejska	145,1	16 797	Syców
Gmina Twardogóra	miejsko-wiejska	167,9	13 084	Twardogóra
Gmina Oleśnica	wiejska	243,9	13 132	Oleśnica*
Gmina Bierutów	miejsko-wiejska	147,1	10 125	Bierutów
Gmina Dobroszyce	wiejska	1312	6 504	Dobroszyce
Gmina Międzybórz	miejsko-wiejska	87,8	5 118	Międzybórz
Gmina Dziadowa Kłoda	wiejska	105,8	4 668	Dziadowa Kłoda
*siedziba poza gminą				

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców Powiatu Oleśnickiego w latach 2014-2016.

Lata	Liczba mieszkańców Powiatu Oleśnickiego
2014	99 509
2015	106 486
2016	106 794

Źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne.

Tabela nr 2: Liczba dzieci w Powiecie Oleśnickim w latach 2014-2016.

Lata	Liczba dzieci w Powiecie Oleśnickim
2014	19 613
2015	19 675
2016	19 757

Źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne.

Liczba mieszkańców Powiatu się zwiększa (obrazuje to tabela nr 1), a tym samym liczba dzieci (tabela 2) powoli rośnie.

Lepiej obrazuje to wskaźnik przyrostu naturalnego w Powiecie Oleśnickim, przedstawiony na tle województwa dolnośląskiego i Polski, zawartego w tabeli numer 3.

Tabela nr 3: Przyrost naturalny w latach 2014 - 2016, porównanie Powiatu Oleśnickiego, województwa dolnośląskiego i Polski.

		Przyrost naturalny	
Lata	Powiat Oleśnicki	Województwo dolnośląskie	Polska
2014	+182	-2 736	-1 340
2015	+98	-5 282	-25 613
2016	+127	-3 114	-5 752

Źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne.

Z analizy powyższych tabel wynika, że przyrost liczby mieszkańców i jednocześnie liczba dzieci są w naszym powiecie dodatnie.

Jedną z istotnych przyczyn niewywiązywania się rodziców z obowiązku zapewniania dzieciom odpowiednich warunków do życia i rozwoju jest najczęściej alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Sytuację w tym zakresie w Powiecie Oleśnickim obrazuje poniższa tabela

Tabela nr 4: Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2014 – 2016 na terenie Powiatu Oleśnickiego

Rok	Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej						
	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Alkoholizm	Przemoc	Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	Sieroctwo	Nieletnie matki	Ubóstwo
2014	8	14	0	2	2	0	0
2015	4	21	0	2	1	2	0
2016	6	15	0	2	4	2	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

1. rodzinnej;
2. instytucjonalnej.

Tabela nr 5: Liczba umieszczeń małoletnich z Powiatu Oleśnickiego w pieczy zastępczej.

Rok	Liczba umieszczonych małoletnich:	
	w rodzinach zastępczych	w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2014	26	30
2015	31	26
2016	30	13

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Pieczna zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny biologicznej lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Tabela nr 6: Liczba adopcji dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatu Oleśnickiego.

Lata	Liczba dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej Powiatu Oleśnickiego		z tego adopcja zagraniczna	zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego
	adoptowanych przez rodziny z Powiatu Oleśnickiego	adoptowanych przez rodziny spoza powiatu Oleśnickiego		
2014	0	1	0	5
2015	0	0	0	5
2016	2	1	0	8
2017	3	1	0	16

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższe dane ukazują wzrost liczby dzieci umieszczanych w rodzinach przysposabiających oraz oczekujących na adopcję.

3.2. ANALIZA PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLESNICKIM

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 cytowanej ww. ustawy instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Natomiast zgodnie z art. 101 ust. 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego,
- 2) interwencyjnego,
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego,
- 4) rodzinnego.

Pomoc dla osób usamodzielnianych:

- 1) przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki,
 - b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia,
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Tabela nr 7: Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wg gmin.

Miasto/Gmina	Lata				Stan na dzień 31.XII.2017
	2014	2015	2016	2017	
Oleśnica	74	77	80	77	66
Gmina Syców	13	12	9	9	7
Gmina Twardogóra	12	16	12	10	10
Gmina Oleśnica	16	14	20	28	23
Gmina Bierutów	16	14	16	14	12
Gmina Dobroszyce	2	1	1	1	1
Gmina Międzybórz	3	3	4	3	3
Gmina Dziadowa Kłoda	7	6	12	12	11
Ogółem	143	143	154	154	133

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica

Powyższe zestawienie wskazuje na tendencję spadkową ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w poszczególnych latach przy wzmożonej pracy asystentów rodziny oraz dodatkowego finansowania rodzin biologicznych z funduszy państwa (np. 500+). Wzrasta liczba umieszczonych dzieci w zawodowych formach pieczy zastępczej tj. rodzinnych domach dziecka i rodzinach zawodowych.

Tabela poniżej obrazuje liczbę dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych zarówno w powiecie oleśnickim jak i poza nim. Małoletni kierowani są do placówek opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem z uwagi na brak wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej oraz z uwagi na fakt, iż na terenie powiatu oleśnickiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza przyjmująca dzieci poniżej 7 roku życia.

Tabela 8: Liczba dzieci z Powiatu Oleśnickiego skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Lata	Liczba dzieci z Powiatu Oleśnickiego skierowanych do:	
	Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bierutowie	Placówek poza Powiatem Oleśnickim
2014	28	2
2015	25	1
2016	11	2
Ogółem	64	5

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższe zestawienie obrazuje spadek liczby dzieci z powiatu oleśnickiego kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych co związane jest również z dezinstytucjonalizacją pieczy zastępczej.

Tabela 9: Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu oleśnickiego - ogółem

Rodziny zastępcze na terenie powiatu oleśnickiego - ogółem				
	2015r.	2016r.	2017r.	Stan na dzień 31.XII.2017r
Ogółem liczba rodzin zastępczych w powiecie oleśnickim	97	104	102	87
Liczba nowo zawiązanych rodzin w powiecie oleśnickim	14	19	9	9
Liczba rozwiązanych rodzin w powiecie	15	11	15	15 (w Sądzie toczą się

oleśnickim				jeszcze postępowania w sprawie rozwiązania 3 rodzin zastępczych)
-------------------	--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Ogólna liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu oleśnickiego w latach 2015 – 2017 roku różni się od siebie nieznacznie poza 2015 rokiem. Zauważyć należy również, że liczba rozwiązywanych rodzin zastępczych utrzymuje się na poziomie kilkunastu rocznie. Tabela nr 12 obrazuje dokładnie przyczyny opuszczania przez dzieci rodzin zastępczych.

Tabela 10: Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	Stan na dzień 31.XII.2017r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	69	60	65	66	59
Rodziny zastępcze niezawodowe	35	34	35	32	24
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	4	1	1	1	1
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	1	1	1	1	1
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	0	0	0	0
Rodzinne Domy Dziecka	0	2	3	3	3

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela 11: Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	Stan na dzień 31.XII.2017

Rodziny zastępcze spokrewnione	88	82	85	87	76
Rodziny zastępcze niezawodowe	45	46	47	43	34
Zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	10	3	3	4	4
- Specjalistyczne rodziny zastępcze	3	3	3	4	4
- Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	0	0	0	0
Rodzinne Domy Dziecka	0	12	19	20	19
Ogółem liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie oleśnickim	143	143	154	154	133

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższa tabela obrazuje, że mimo wzmożonej pracy asystentów rodziny oraz dodatkowego finansowania rodzin biologicznych z funduszy państwa (np. 500+) liczba umieszczanych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej od kilku lat różni się nieznacznie.

Tabela 12: Odpływ dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego

Odpływ dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego			
	2015r.	2016r.	2017r.
Dzieci do 18 r.ż. z tego, które:	10	29	15
Powróciły do rodziny naturalnej	2	12	4 (w przypadku kolejnej 4 dzieci toczą się w sądzie postępowania)
Zostały przeniesione do innej rodzinnej formy pieczy zastępczej	2	7	2
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	5	0	0
Zostały przysposobione	0	3	4
Zostały umieszczone w młodzieżowym ośrodku wychowawczym	1	0	0
Usamodzielniały się	0	7	5

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Zauważyć można, że z roku na rok wzrasta liczba dzieci, które znalazły swój docelowy dom w rodzinach adopcyjnych. Ponadto powoli wzrasta również liczba dzieci powracających pod opiekę swoich rodziców biologicznych.

Poniżej przedstawiamy również odpływ pełnoletnich wychowanków, którzy po osiągnięciu pełnoletniości zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia nie przystąpili do procesu usamodzielniania np. z powodu kontynuacji nauki w szkołach

dziennych i braku wystarczających własnych środków finansowych na samodzielne utrzymanie się pozostali w pieczy zastępczej na dotychczasowych zasadach zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 13: Odpływ pełnoletnich wychowanków z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego

Odpływ pełnoletnich wychowanków z rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu oleśnickiego				
	2015r.	2016r.	2017r.	
Wychowankowie powyżej 18 r.ż. z tego, którzy:	11	4	7	
Powrócili do rodziny naturalnej	0	0	4	
Założyli własne gospodarstwo domowe, w tym:	7	2	3	
wyjechały za granicę	0	0	0	
Inne	4	2	0	

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych – art. 83 ust. 1 pkt 2b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Razem:	501 720	197 532	596 417	43 200	635 245	513 956	43 200	158 161					
Źródło:	opracowanie				własne				PCPR				Oleśnica.

Tabela nr 15: Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Oleśnickim i osób wspomagających ich pracę.

Rok	Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych i osób ich wspomagających
2014	106.045,00 zł
2015	132.336,60 zł
2016	161.882,39 zł
2017	182.172,00 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 16: Usamodzielnienia dzieci z rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim i poza nim.

Rodzaj świadczenia	2014		2015		2016		2017	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
Kontynuacja nauki	36	201 467	34	199 367	29	169 714	37	149 304
Usamodzielnienie	6	26 358	8	32 982	3	11 541	4	18 141
Zagospodarowanie	6	17 107	4	9 150	1	2 600	6	9 573

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 17: Usamodzielnienia dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych w Powiecie Oleśnickim i poza nim.

Rodzaj świadczenia	2014		2015		2016		2017	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
Kontynuacja nauki	14	81 959	18	105 375	13	73 661	14	58 857
Usamodzielnienie	1	6 588	6	34 800	4	23 088	2	13 000
Zagospodarowanie	1	6 398	5	9 432	1	3 450	0	0

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

4. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018-2020

CEL GŁÓWNY:

Zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

5. ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLEŚNICKIM NA LATA 2018-2020:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w: rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w szczególności na naszym terenie;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) prowadzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej;
- 7) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 8) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a. grup wsparcia,
 - b. specjalistycznego poradnictwa;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy;

- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a. świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b. pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c. szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy;
- 15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 16) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy;
- 17) stopniowe zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów;
- 18) dalsze tworzenie i finansowanie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

6. REALIZATOR ZADAŃ

Zgodnie z ustawą, w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Przy czym pieczę zastępczą organizuje powiat (art. 32 ust. 2 ustawy). Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy.

W Powiecie Oleśnickim uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Do realizacji działań w PCPR został powołany zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W skład Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej wchodzi:

- główny specjalista pracy z rodziną (1 etat),
- pedagog (1/2 etatu),
- psycholog (1/2 etatu),
- specjalista pracy z rodziną (1/2 etatu),
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej (4 etaty),

Do ich zadań należy:

- a) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- b) przygotowanie we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny, we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku,
- c) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu.

7. ZASADY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Naczelną zasadą w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami i innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

8. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Za pomocą analizy porównawczej wskaźniki mają przedstawić rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Oleśnickim w latach, które obejmuje niniejszy program:

- 1) Liczba rodzin zastępczych w powiecie.
- 2) Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej, rodzinnej i instytucjonalnej.
- 3) Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 4) Wykorzystywanie środków finansowych na realizację programu.
- 5) Wsparcie dla rodzin zastępczych merytoryczne i finansowe (formy, zakresy).
- 6) Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
- 7) Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 8) Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny.
- 9) Zwiększenie usamodzielnienia osób opuszczających system pieczy zastępczej.
- 10) Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.
- 11) Zwiększenie środków finansowych na zatrudnienie specjalistów w PCPR – Organizatorze Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleśnickim.

9. MONITORING PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań zebranych w formie rocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej (o którym mowa w art. 182 ust. 6 ustawy). W myśl niniejszego artykułu PCPR składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej i na tej podstawie Zarząd Powiatu uchwala Powiatowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Dodatkowym narzędziem monitoringu będzie stała obserwacja i nadzorowanie realizacji działań, jak również w przypadku zmian sytuacji reagowanie i odpowiednie dostosowywanie działań w szczególności dotyczących zabezpieczenia środków finansowych w przypadkach losowych (np. umieszczenie w pieczy zastępczej dzieci z rodzin wielodzietnych).

10. EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów programu. Dodatkowym narzędziem ewaluacji programu będzie obserwacja i analiza corocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, która zostanie dokonana po upływie okresu na który został sporządzony Program w ramach corocznego sprawozdania PCPR ze swojej działalności.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłami finansowania programu będą:

- a) Samorząd województwa – w zakresie szkoleń z pieczy zastępczej;
- b) Samorząd powiatu – wydatki na opiekę i wychowanie;
- c) Samorządy gmin – w wysokości określonej przez art. 191 ust. 9 ustawy;
- d) Administracja rządowa – w zakresie programów wspierających;
- e) Organizacje pozarządowe;
- f) Odpłatność rodziców biologicznych;
- g) Inne.

12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Na podstawie monitoringu dotyczącego liczby dzieci w powiecie umieszczonych w pieczy zastępczej z lat poprzednich a także liczby dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, można ustalić limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020.

Tabela nr 18: Liczba dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

L.p.	Miasto/Gmina	Lata		
		2015	2016	2017
1	Oleśnica	15	14	14
2	Gmina Syców	5	4	4
3	Gmina Twardogóra	5	7	5
4	Gmina Oleśnica	6	5	5
5	Gmina Bierutów	8	7	6
6	Gmina Dobroszyce	2	2	3
7	Gmina Międzybórz	3	4	4
8	Gmina Dziadowa Kłoda	2	2	2
9	Razem	46	45	43

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica na podstawie informacji z miast i gmin powiatu.

Z tabeli tej wynika, że według opinii GOPS-ów, liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej będzie spadać. Wiąże się to z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny naturalnej, m.in. przez pracę z rodziną przez tzw. asystentów, których liczba od 2015 roku znacznie wzrosła.

Tabela nr 18: Liczba zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim w latach 2008-2017.

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zawodowe rodziny zastępcze	2	2	2	2	2	3	4	1	1	1
Rodzinne Domy Dziecka w formie rodzinnej	0	0	0	0	0	0	0	2	3	3

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Powyższy schemat obrazuje wskaźnik wzrostu zawodowych rodzin zastępczych o jedną w poszczególnych latach od 2012 roku, a w tabeli 19 planowany ich wzrost do 2017 roku. W 2015 roku dwie zawodowe rodziny zastępcze przekształciły się w rodzinne domy dziecka w formie rodzinnej. W październiku 2016 r. rodzinny dom dziecka w formie instytucjonalnej przekształcił się w rodzinny dom dziecka w formie rodzinnej. Powyższe spowodowało wzrost liczby rodzinnych domów dziecka w formie rodzinnej oraz spadek liczby rodzin zastępczych zawodowych.

Tabela nr 19: Planowany wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Oleśnickim do 2020 roku.

Lata	2018	2019	2020
Planowana liczba zawodowych rodzin zastępczych	2	2	2
Planowana liczba rodzinnych domów dziecka	4	4	4
Planowana liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego	0	0	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

13. PLANOWANY BUDŻET PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLEŚNICKIM NA LATA 2018-2020

Tabela nr 20. Planowane wydatki Powiatu Oleśnickiego na pieczę zastępczą.

WYDATKI	2018	2019	2020
Rodzinna piecza zastępcza wraz z usamodzielnieniami	1 682 299	1 682 299	1 682 299
Świadczenia na usamodzielnienia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	113 000	113 000	113 000
Dzieci w rodzinnej pieczy poza powiatem	171 688	171 688	171 688
Dzieci w placówkach poza powiatem	179 734	179 734	179 734
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Bierutowie	2 025 000	2 025 000	2 025 000
Wynagrodzenia koordynatorów wraz z prowadzącymi i pomocą w RDD	414 520	414 520	414 520
Mieszkania chronione	97 400	120 400	120 400
Razem:	4 683 641	4 683 641	4 683 641

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 21. Wydatki poniesione przez Powiat Oleśnicki na pieczę zastępczą w latach 2014-2017:

WYDATKI	2014	2015	2016	2017
Rodzinna piecza zastępcza wraz z usamodzielnieniami	1 410 389,00	1 494 192,00	1 596 543,00	1 458 743,20
Wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka wraz z osobami zatrudnionymi do pomocy	145 711	233 912	398 412	363 025,93
Dzieci w rodzinnej pieczy poza powiatem	128 566,92	182 472,29	181 259,98	164 664,29
Dzieci w placówkach poza powiatem	536 312,49	198 903,34	231 311,76	179 734,69
Rodzinny Dom Dziecka w Stradomii Dolnej	220 141,1 w tym: 3 000 dotacji	215 004,00	202 160,00 (funkcjonował do 30.IX)	0
Placówek Opiekuńczo-Wychowawcze w Bierutowie	1 909 260,37	2 111 967,62	2 236 583,32	1 982 617,11
Razem:	4 343 380,7	4 436 451,1	4 846 269,9	4 148 785

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

Tabela nr 22. Planowane dochody Powiatu Oleśnickiego z pieczy zastępczej uzyskiwane od gmin (na podstawie art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Dochody	2018	2019	2020
Rodzinna piecza zastępcza	214 113,54	214 113,54	214 113,54
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	300 000,00	300 000,00	300 000,00
Razem:	514 113,54	514 113,54	514 113,54

Źródło: opracowanie własne PCPR Oleśnica.

14. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Jednym z rezultatów realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jest zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, a także wzrost wiedzy społeczeństwa o systemie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej w naszym kraju, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- Zakłada się, że przełoży się to na liczbę pozyskiwanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Jednocześnie zmniejszy się liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, a tym samym nakłady finansowe na utrzymanie niniejszych instytucji.
- Dodatkowe wsparcie istniejących już rodzin zastępczych poprzez: organizowanie specjalistycznych szkoleń, grup wsparcia i zapewnienie specjalistycznej pomocy, m.in. psychologicznej, pozwoli na lepsze realizowanie założeń pieczy zastępczej, którym jest przygotowanie wychowanków do samodzielności.
- Uzyskanie przez nich prawidłowych wzorców życia rodzinnego i społecznego pozwoli na zmniejszenie w przyszłości patologii społecznych i ewentualnych nieoczekiwanych umieszczeń ich potomstwa w pieczy zastępczej.
- Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowanie nauki i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie i pomoc w zamieszkaniu m.in. w mieszkaniu chronionym, zapewni wychowankom poczucie dobrej drogi do pełnego usamodzielnienia.

Ponadto szkolenia, kontakty i współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które świadczą swoją pracę na rzecz rodzin i dzieci podniesie możliwości integracji i polepszenie możliwości współpracy z rodzinami zastępczy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
Alojzy Kidig